

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Науково-дослідна лабораторія
«Вдосконалення майстерності
майбутнього психолога ім. Кагальняк А.І.»
Кафедра психології

***«Актуальні питання психології:
теорія, методика, практика»***

Матеріали
ХІ-тої Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції
(Умань, 10-11 жовтня 2022 року)

Умань
2022

УДК 159.9 (06)
А 43

Головний редактор:

Сафін О.Д. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Діхтяренко С.Ю. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Драгола Л.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, глибинної корекції та реабілітації Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького.

Перепелюк Т.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Козак О.Ю. – викладач кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Відповідальний за випуск:

Гриньова Н.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

***Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
(протокол №4 від 09.11.2022 року)***

А 43 Актуальні питання психології: теорія, методика, практика: збірник матеріалів XI-тої Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції, 10–11 жовтня 2022 р. / гол. ред. Сафін О.Д. Умань. 142 с.

До збірника увійшли матеріали X-тої Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції, яка відбувалася на базі кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини 10–11 жовтня 2022 року.

УДК 159.9 (06)

ЗМІСТ

Секція 1. Актуальні питання психології інклюзії	6
Гриньова Н.В. Психокорекційна робота психолога з сім'ями з дітьми з РАС.....	
Козак О.Ю., Татарова А.В. Інклюзія під час війни.....	7
Курченко Н.С. Толерантність як особистісна властивість.....	10
Сорока О.П. Особливості взаємодії психолога і логопеда в роботі з особами, які перенесли інсульт.....	11
Станішевська В.І. Організація навчання дітей з особливими потребами.....	16
Хворова Г.М. Використання методів ава-терапії та нейропсихологічної діагностики та корекції у психолого-педагогічному супроводі внутрішньо переміщених дітей з інвалідністю.....	17
Шавровська Н.В. Особливості роботи психолога реабілітаційного відділення лікарні.....	20
Секція 2. Психологічні прийоми розвитку стресостійкості особистості в умовах воєнного часу	24
Березюк М.О. Розвиток стресостійкості здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану.....	24
Горенко М.В. Гендерні особливості переживання стресу в умовах війни.....	27
Махник А.Ю. Психологічні чинники конфліктів в організації та моделі їх врегулювання.....	29
Міщенко М.С. Психологічні особливості стресостійкості особистості.....	33
Педченко О.В., Ісаєва А.З. Детермінанти позитивного самосприйняття суб'єкта.....	34
Поліщук О.Р. Техніка заземлення: інструмент для саморегуляції в моменти стресу та тривоги.....	37
Потужна А.Ю., Лівандовська І.А. Психологія стресу. Травматичний стрес під час війни.....	39
Притула О.А. Психолого-педагогічний супровід учасників освітнього простору під час воєнного стану.....	42
Секція 3. Технології роботи психолога з постраждалими внаслідок війни	45
Бутузова Л.П., Юрчук Є.С. Психологічні особливості профорієнтації старшокласників в умовах воєнного стану.....	45

Войтенко О.В. Ефективні напрями психосоціальної допомоги ВПО під час війни в Україні.....	47
Діхтяренко С.Ю. Психологічний супровід реадаптації учасників бойових дій.....	51
Драгола Л.В. Особливості надання психологічної допомоги людям які постраждали в наслідок надзвичайних ситуацій.....	54
Дудник О.А. Психологічна травма: особливості організації першої допомоги.....	56
Перепелюк Т.Д. Використання інформаційно-технологічних платформ для забезпечення психологічної безпеки та рівня освіти здобувачів вищої освіти в період дистанційного навчання під час війни в Україні.....	60
Сергієнко І.М. Група підтримки як форма психологічної допомоги.....	63
Швець В.В. Вплив карантинних обмежень на когнітивно-поведінкові реакції підлітків та прояв соціально-психологічної ригідності в умовах воєнних дій.....	64
Шеленкова Н.Л. Психологічна підтримка учнів в умовах війни.....	71
Секція 4. Професійний розвиток та становлення психологів та педагогів.....	74
Васильєва В.В. Психологічні особливості розвитку рефлексивності майбутніх психологів.....	74
Гульбс О.А., Лантух І.В., Лантух В.В. Деформації у свідомості та фаховій діяльності викладачів.....	75
Гучок Л.І. Психологічні особливості розвитку професійної рефлексії майбутніх психологів.....	79
Жошко Б.В. Психологічні особливості розвитку професійного мислення майбутніх психологів.....	81
Кобець О.В., Тишакова Л.Т., Діхтяренко С.Ю. Проблема розвитку психологічної культури як системоутворюючого компоненту особистості майбутнього психолога.....	83
Козак О.Ю. Проблеми адаптації особистості до професійної діяльності в психології.....	87
Кушнерик М.О. Професійна позиція майбутніх педагогів-психологів як складова формування професійної компетентності.....	90
Скаженюк В.М., Данилевич Л.А. Психологічні аспекти розвитку ціннісно-сміслової сфери майбутніх психологів.....	93
Тупчієнко Л.М. Проблема мотивація професійного зростання вчителів сучасної школи.....	95

Секція 5. Всебічний розвиток особистості школяра, студента в сучасному освітньому середовищі	98
Вахоцька І.О. Психолого-педагогічні умови оптимізації процесу адаптації студентів до навчання у ВНЗ.....	98
Гоменюк В.В. Сім'я та її вплив на формування особистості дитини.....	101
Гончарова В.В., Шулдик Г.О. Вплив прив'язаності особистості на виникнення та прояв у неї страхів.....	104
Дмитрієва С.М., Грибан А.Р. Причини та прояви девіантної поведінки підлітків, шляхи її попередження і подолання.....	107
Дуда Р.С. Психологічні умови розвитку креативності особистості в юнацькому віці.....	112
Залужна В.О. Психологічні особливості розвитку емоційного інтелекту в підлітковому віці.....	114
Козак О.Ю., Гордійчук І.В. Психологічні особливості міжособистісних стосунків у підлітковому віці.....	115
Козак О.Ю., Татарова А.В. Дистанційне навчання як виклик сучасності.....	118
Котлова Л.О., Долінчук І.О. Особливості розвитку та рефлексії творчих здібностей у юнацькому віці.....	120
Криштейн О.А. Особливості мотиваційної сфери блогерів як предмет психологічного дослідження.....	123
Педченко О.В., Карнаух О.С. Проблема упередження адиктивної поведінки сучасних підлітків.....	127
Сіденко Ю.О. Особливості профілактики кібербулінгу серед молоді.....	129
Синиця С.О. Гендерні аспекти професійного самовизначення в ранній юності.....	133
Слободянюк Л.Ю. Розвиток я-концепції підлітка.....	135
Токар І.А. Вплив страхів на формування особистості.....	137
Чорнобай О. Тренінг «Психологічні особливості публічного виступу. Ораторська майстерність».....	138

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ ІНКЛЮЗІЇ

*Гриньова Наталія Вячеславівна
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини,
м. Умань*

ПСИХОКОРЕКЦІЙНА РОБОТА ПСИХОЛОГА З СІМ'ЯМИ З ДІТЬМИ З РАС

В системі надання психологічної допомоги дітям з РАС, особливе місце належить організації роботи з членами сім'ї особливої дитини. Аналіз сучасних підходів до допомоги дітям з особливими освітніми потребами, дає підстави стверджувати, що доцільно застосовувати наступні напрямки психологічної допомоги сім'ям, які виховують дитину з РАС:

- психорегулюючі тренування, спрямовані на пом'якшення емоційного дискомфорту, зниження проявів емоційно-вольової нестійкості, стимуляцію активності, розвиток навичок саморегуляції та самоконтролю;
- соціально-психологічний тренінг, спрямований на тренування комунікативних умінь та навичок, розвиток впевненості та комунікабельності;
- арт-терапія, спрямована на корекцію емоційно-особистісних проблем дітей та підлітків (малювання, музикотерапія, казкотерапія);
- раціонально-емоційна поведінкова терапія, спрямована на формування адекватних уявлень про актуальну сімейну ситуацію, на нормалізацію емоційного стану, зниження невизначеності та страху перед майбутнім;
- організація позасімейного спілкування в процесі спеціальних корекційних занять.

Головними завданнями психокорекції у роботі з сім'ями можуть бути:

- Нормалізація емоційного фону у матерів.
- Розвиток комунікативних і соціальних навичок у батьків, гармонізація їх самооцінки.
- Корекція батьківських відносин і стилів виховання в системі батьки-діти.
- Розвиток здатності вибудовувати конструктивні міжособистісні стосунки в подружній підсистемі.

– Зниження соціальної ізоляції родини.

Для вирішення цих завдань доцільно використання наступних напрямів психокорекційних впливів:

– Екзистенційно-аналітична терапія депресії для матерів спрямована на відновлення переживання цінності життя;

– аутогенні тренування для формування здатності батьків до перемикання з травмуючих переживань на гармонійні стани, звернення до внутрішніх ресурсів;

– Когнітивно-поведінкова терапія, спрямована на корекцію неадекватних уявлень батьків про себе та розлад дитини; відносинах з іншими людьми, сімейне майбутнє;

– Соціально-комунікативний тренінг для батьків, спрямований на оптимізацію взаємовідносин та конструктивний дозвіл міжособистісних протиріч, і навіть на самоприйняття;

– Тренінг батьківсько–дитячих відносин з метою розширення репертуару поведінкових реакцій та рівня стресостійкості, а також для створення сприятливого фону для формування адекватних батьківських установок та стилів сімейного виховання;

– Подружня терапія для гармонізації взаємин батьків як подружжя.

Отже, сім'ям, які виховують дитину з РАС, притаманне переживання довготривалого сімейного стресу, який тягне за собою спотворення відносин всередині сім'ї, а також в контактів з навколишнім світом, тому надання допомоги сім'ям з дітьми з РАС, має стати першочерговим завданням у роботі психолога.

Список використаних джерел

1. Freedman, B. H., Kalb, L. G., Zablotzky, B., & Stuart, E. A. (2012). *Relationship status among parents of children with autism spectrum disorders: A populationbased study. Journal of Autism and Developmental Disorders, 42 (4), 539–548.*

**Козак Ольга Юріївна,
Татарова Анна Василівна
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини,
м. Умань**